13.05.2025

Dnro
Tukes 5951/00.00.01/2025

Ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

Viite: Lausuntopyyntönne 8.5.2025 HE 41/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) lausunto

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) kiittää ympäristövaliokuntaa mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 41/2025 vp).

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä muutettaviksi ympäristönsuojelulakia, vesilakia, luonnonsuojelulakia, ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia, maa-aineslakia, rakentamislakia, kaivoslakia, vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettua lakia, hallinto-oikeuslakia, tuomioistuinlakia ja korkeimmasta hallinto-oikeudesta annettua lakia. Samalla eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annettu laki sekä ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annettu laki kumottaisiin.
Tukes on kaivoslain sekä vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain tarkoittama toimivaltainen viranomainen. Nämä tehtävät kuuluvat myös kumottavaksi tarkoitetun ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamista koskevan lain piiriin.

Tukes pitää esitystä on hyvin valmisteltuna. Tukes on osallistunut hankkeen ohjausryhmän työskentelyyn ja Tukesia on kuultu hallituksen esityksen valmistelussa.

Tukes lausuu hallituksen esitykseen 41/2025 vp lisäksi seuraavasti:

- Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimivaltaan kuuluu suuronnettomuusvaarallisten kemikaalien ja räjähteiden riskien ennakointi, riskienhallinta sekä suuronnettomuuksiin tai vakaviin onnettomuuksiin varautuminen. Turvallisuuden ja yhteiskunnalta kriittisten investointikohteiden toimivaltaisen viranomaisen tehtävät tulee jatkossakin pitää selkeänä ja osoittaa EU:n suuronnettomuusvaarallisten laitosten osalta kaikissa tilanteissa Tukesille,

koska nämä vaativat vahvaa osaamista ja asiantuntemusta investointihankkeiden suunnittelusta ja teknologisten riskien hallinnasta. Tukes on valmistelua koskevassa lausunnossaan huomauttanut, että yhteensovittamista koskeva menettely ei toiminut myöskään nyt kumottavana olevalla lailla.

- Tukes pitää tärkeänä YVA-menettelyn ja lupamenettelyiden nykyistä tiiviimpää yhteensovittamista. Jatkossa YVA-vaiheessa tunnistettaisiin hankkeen tarvitsemat luvat ja ne voitaisiin sovittaa sisällöllisesti ja aikataulullisesti entistä paremmin yhteen investointihankkeen vaiheittaisen etenemisen kanssa. YVA-vaiheessa syntyviä huolellisesti laadittuja aineistoja, kuten ympäristö- ja onnettomuusriskianalyysejä, voidaan hyödyntää myös ympäristöluvan ja kemikaaliturvallisuusluvan valmistelussa, mikä parantaa hakemusaineistojen laatua ja säästää sekä hakijan, virastojen että eri intressiryhmien aikaa ja resursseja. Samalla hakija ja eri viranomaiset saavat kokonaiskuvan suunnitellusta investointihankkeesta, hakijan kokonaisaiktaulusta ja suunnitelmista.

- s. 165 18 § Hakemusten käsittelyaika-arvioi ja päätösten antamisajasta sopiminen. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyytää kiinnittämään huomiota, että virasto on verkkosivuillaan julkaisut hakemusten käsittelyajat ja että kemikaaliturvallisuuslakiin tai kaivoslakiin ei sisälly etusijamenettelyä. Tukesin tulee käsittelyaika-arvioita esitettäessä ottaa huomioon virastossa muut vireillä olevat asiat sekä viraston lupakäsittelyyn käytettävissä olevat resurssit. YVA-vaiheessa voidaan hyvällä ennakoinnilla tunnistaa ja arvioida, missä hankkeen vaiheessa Tukesin lupa on ajankohtainen ja ennakointitiedon avulla Tukes voi ottaa aikataulutarvetta huomioon omassa toiminnassaan.

- S. 166 Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyytää tarkentamaan kuulutuksen ja kuulutettavien asiakirjojen julkaisemista ottaen huomioon digitalisaation hyödyntäminen. Asiakirjat voidaan julkaista yleisessä tietoverkossa yhdessä paikassa ja riittää, että Lupa- ja valvontaviraston sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirastojen sivuilla on linkit. Digitalisaatiota hyödyntämällä asiakirjoja ei ole tarpeen ladata verkkoon useita kertoja, tämä vähentää hallinnollista taakkaa ja virhemahdollisuuksia.

- Hakemusten kuulutuksista, kuulutettavista asiakirjoista sekä lupapäätöksistä tiedottamisessa Tukes pyytää kiinnittämään huomiota Suomen turvallisuusympäristössä tapahtuneisiin muutoksiin ja siihen, että yhteiskunnan turvallisuuden ja huoltovarmuuden sekä kriittisen infran kannalta tärkeiden hankkeiden hakemuksia ja liiteasiakirjoja sekä päätöksiä tulisi voida salata valtion turvallisuuden näkökulmasta. Esitystä olisi suositeltavaa täydentää ottaen huomioon turvallisuusympäristön muutos. Tältä osin toimivalta tulisi osoittaa sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle että uudelle Lupa- ja valvontavirastolle.

Lisätietoja selvityksestä antaa johtaja Kirsi Levä puh. 0295 052 162,
etunimi.sukunimi@tukes.fi.

Pääjohtaja Tomi Lounema

Johtaja Kirsi Levä

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Denna handling har upprättats och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Pääjohtaja Tomi Lounema
13.5.2025

Johtaja Kirsi Levä
13.5.2025